

DE ROOIE ROEPTOETER

JAARGANG 1 N° 5. DEC. 1985

colofon

De Rooie Roeptoeter is een afhankelijke, onregelmatig verschijnende actiekrant voor Oisterwijk. De RRT beoogt een bindend element te zijn voor mensen in strijd voor een leefbaar bestaan en is een spreekbuis voor allen die door het kapitalisme en andere vormen van onderdrukking en uitbuiting mond dood worden gemaakt. De RRT belicht vanuit een linkse optiek politieke en culturele ontwikkelingen in Oisterwijk en geeft bekendheid aan publicaties en manifestaties van CPN-PPR-PSP en sociale bewegingen die opkomen voor een veilige en rechtvaardige maatschappij. Een (steun-)abonnement kost f 5,- per jaargang te voldoen op gironummer 5264985 tnv werkgroep CPN-PPR-PSP te Oisterwijk. Je krijgt dan 6 keer dit schitterende blad bezorgd (als alles meezit tenminste).

Redactiecollectief De Rooie Roeptoeter
Postbus 340 5060 AH Oisterwijk

AANRECHT EN ONRECHT

DE OPVANG VAN BUITENLANDSE VROUWEN IN OISTERWIJK

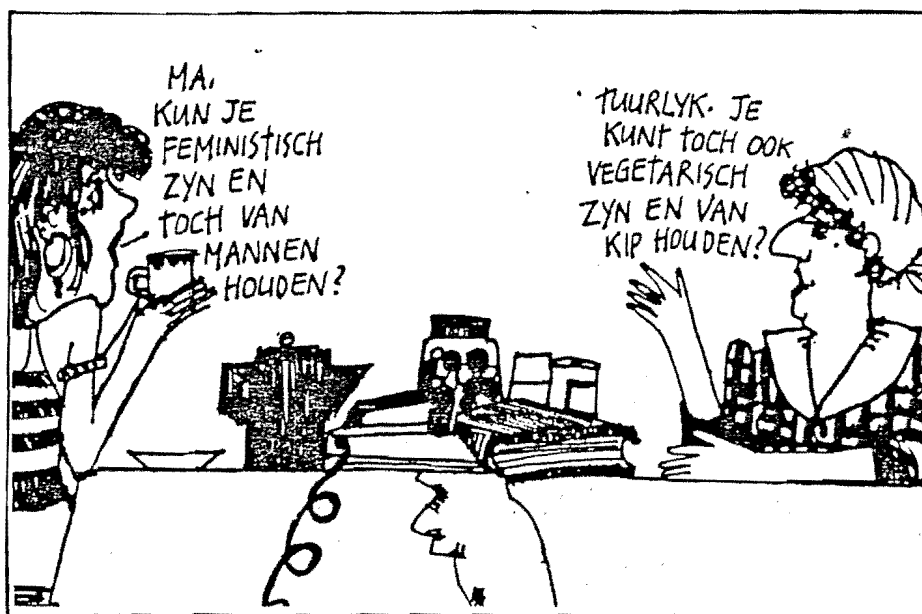
Vanaf 1978 is de opvang van buitenlandse vrouwen in handen van de Stichting Begeleiding Buitenlandse Gezinnen. Het oprichten van deze stichting was een gevolg van een initiatief van enkele Oisterwijkse vrouwen die zich betrokken voelden bij het lot van buitenlanders die zich in Oisterwijk vestigden.

Vooraf voor Turken en Marokkanen bleek de overgang erg groot. Met name de vrouwen kwamen in een isolement terecht. Daarop richtte zich dan ook allereerst de aandacht.

Zodra een buitenlands gezin zich in Oisterwijk vestigt, geeft de gemeente dit door aan de bovengenoemde stichting. Er gaat dan een begeleidster naar dat gezin om de eerste contacten te leggen. Overigens is het aantal vestigingen van buitenlanders vanaf 1980 sterk afgenomen door een gewijzigd beleid van de overheid in deze. Men eist dat de man werk heeft. Voorts is het zo dat de voor een gezinshereniging noodzakelijke woning vaak veel te duur is.

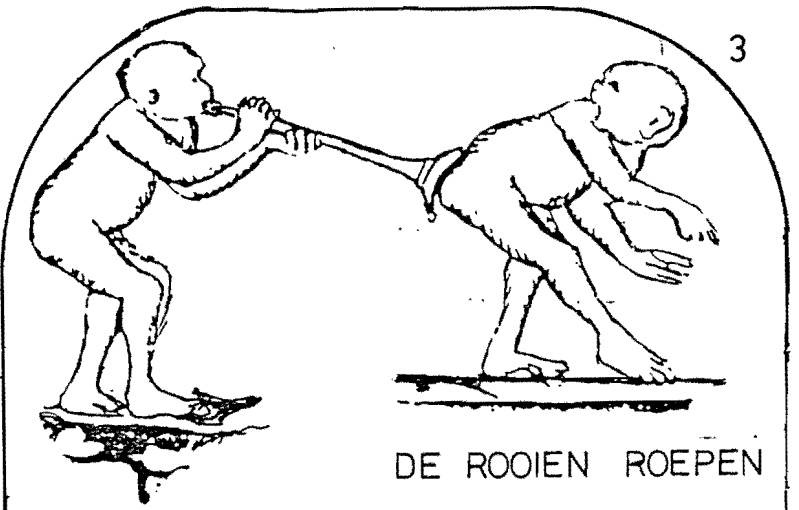
De stichting geeft taallessen aan vrouwen. Dit gebeurt zowel individueel (thuis) als in groepjes (in centra van de buitenlanders). Er worden ook taallessen gegeven. Voor baby's en kleuters is opvang tijdens de taal- en taallessen. Een probleem is dat de vrouwen vaak van hun man niet aan deze activiteiten mogen meedoen. Voor de mannen is dat vaak een prestige-zaak. Zij zeggen dan dat hun vrouw het niet wil of het niet nodig heeft. Ten opzichte van andere mannen handhaven zij hun opstelling en het is moeilijk er doorheen te breken. Op basis van een begroting en een jaarverslag verkrijgt de stichting jaarlijks haar subsidie.

De stichting stelt zich ondermeer ten doel een stuk integratie tussen verschillende culturen te bevorderen. Het is belangrijk dat daarbij wel het eigene bewaard blijft. De stichting zou zich echter ons inziens wel wat opener mogen opstellen. Er is onvoldoende informatie over door haar opgezette activiteiten. Uitnodigingen voor tentoonstellingen van werk, gemaakt tijdens de taallessen blijven beperkt tot het groepje van ± 25 begeleidsters. Echt betuttelend wordt het zelfs als een gemeentelijk voorlichtingsteam met betrekking tot de komende gemeenteraadsverkiezingen informatie wil komen geven. Zij vinden de deur gesloten omdat het bestuur van de stichting dit liever in eigen hand houdt. Steeds opnieuw gaan er stemmen op om buitenlanders te laten terugkeren naar hun land van herkomst. Deze opvatting is gebaseerd op verkeerde interpretaties van de economische crisis en speelt in op de primitieve zondebok-ideeën. Dat het welzijn van de buitenlanders zelf hiermee niet gediend is blijkt uit de verhalen van mensen die inderdaad zijn teruggekeerd naar hun land van herkomst. Door hun langdurige afwezigheid zijn ze in hun eigen land een buitenstaander geworden. Wij zijn verplicht ze als medeburgers op te nemen en ze met behoud van hun eigen culturele achtergrond volledig te laten participeren in onze samenleving. Wat dat betreft dient het werk van de vele vrijwilligers binnen de Stichting Begeleiding Buitenlandse Gezinnen alle lof.

Over "vrouwen" publiceerde de RRT eerder:

- 'Vrouw, gij zijt de poort naar de hel', de rol van de vrouw in de kerk (jrg.1,nr.3)
- 'Vrije vrouwen geketend aan het aanrecht', over de stichting Vrije Vrouwen (jrg.1, nr.3)
- 'De Rooien Roepen', commentaar over de Vereniging ter Bescherming van het Ongeboren Kind (jrg.1, nr.4)

DE ROOIEN ROEPEN

De gemeenteraadsverkiezingen van maart 1986 naderen met rasse schreden. En dat is te merken ook. Al enige tijd geleden begon de rituele dans om de gunst van de kiezer. De zittende partijen in de Oisterwijkse gemeenteraad verdringen zich voor het voetlicht om toch maar vooral goed over te komen bij de kiezers. Het CDA maakte het weer het bontste door met enige regelmaat zijn (voornamelijk mannelijke) coryfeeën binnen de kaders van een bescheiden advertentie in de plaatselijke pers aan ons voor te stellen.

Een voorlopig hoogtepunt vormde ongetwijfeld de laatste algemene beschouwingen naar aanleiding van de gemeentebegroting voor 1986. De PvdA toverde op de valgreep van het jongerenjaar zowaar nog enige gelden tevoorschijn voor een binnen twee weken op te zetten en te realiseren jongerenfestival. Voorwaar geen kleinigheid!

Cees van der Aa werd als woordvoerder van het CDA bijna lyrisch bij de uiteenzetting van zijn voorstel om de molen aan de Udenhoutseweg in een "flood-light" te plaatsen. Oisterwijk is dan tevens beter verlicht zodat men beter kan optreden tegen de toenemende criminaliteit en het vandalisme van de jeugd. Zijn krachtige pleidooi voor een nieuwe "law and order" mentaliteit vond een gewillig oor bij Jack van Roessel van de VVD die hier voor 1986 zelfs prioriteit aan wilde geven. Van beide partijen overigens viel met geen woord te beluisteren wat de maatschappelijke oorzaken zijn van het toenemende vandalisme. De kleinere fracties lieten de toehoorders rustig slapen, getuige het gesnurk van een der aanwezigen. Alleen Hans van der Meijs zorgde, bij gebrek aan een inhoudelijke bijdrage over het gemeentebeleid voor het komende jaar, nog voor enkele lachsalvo's. Hij ontlokte echter wel aan Jan Wolfs de ontboezeming dat laatstgenoemde binnenkort met twee benen in de AOW zal staan.

Het klinkt haast te mooi om waar te zijn: een naar het schijnt verdeeld CDA, zonder Jan Wolfs, buiten het college gehouden door een verstandige coalitie van PvdA met VVD en mogelijk Gemeentebelangen.

Een radicaal links geluid in de gemeenteraad van Oisterwijk zou dan een belangrijke bijdrage kunnen leveren aan het politieke geweten van de PvdA en zou een uitstekend platform kunnen vormen voor progressieve bewegingen in Oisterwijk.

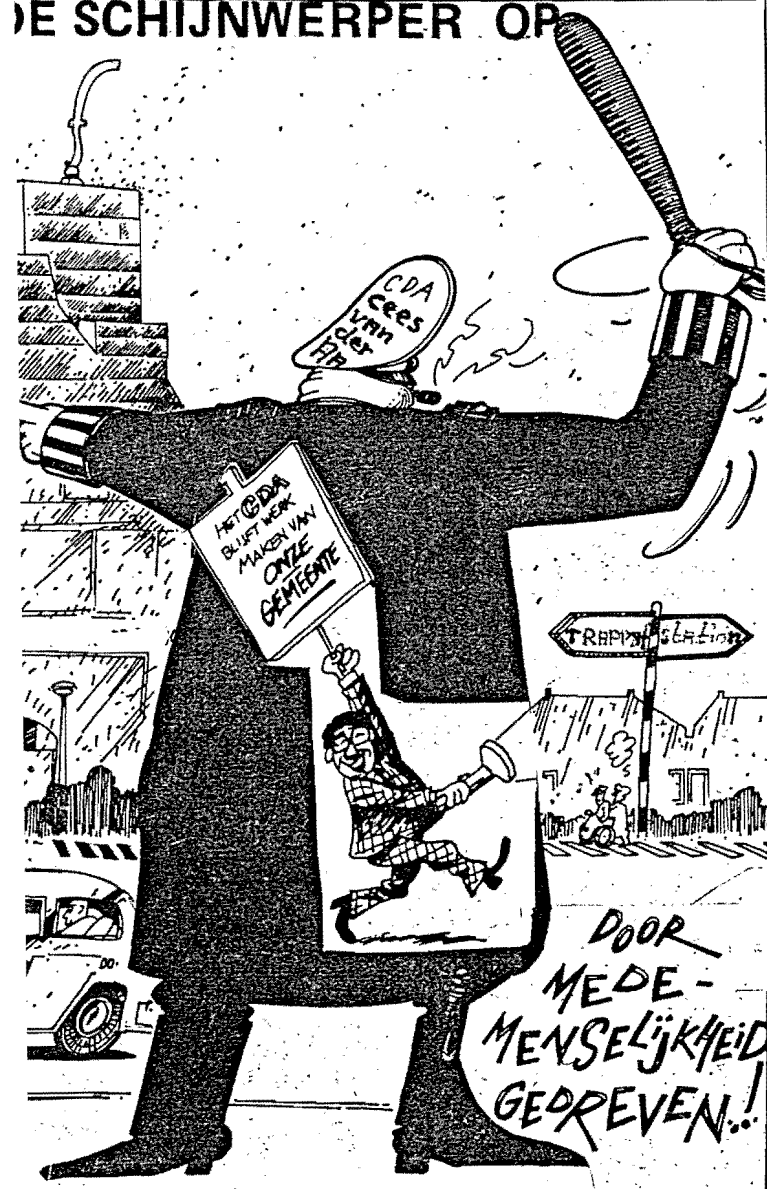
In dit licht bezien is het samenwerkingsverband "Progressief Oisterwijk" een uiterst zinvol initiatief dat alle steun verdient.

Uitgaande van de stemmenaantallen van CPN-PPR-PSP bij vorige verkiezingen kan men stellen dat een raadszetel voor deze groepering realistisch is.

VVD en CDA bedrijven al veel te lang een politiek, gebaseerd op misplaatste arrogantie en gaan voorbij aan wat er werkelijk leeft onder de bevolking.

Een radicaal links geluid in de raad is geen luxe, maar een noodzakelijkheid en verdient brede steun van alle progressief denkende mensen in onze gemeente.

DE SCHIJNWERPER OP

DE STEUNPILAREN VOOR DE MANNEN

Na eerst een algemeen artikel over Zwart Front in de Rooie Roepstoeter nr. 1, nu wat aandacht voor de positie van de vrouw binnen het Zwart Front fascisme.

Zwart Front roept in haar brochure "Wat wil Zwart Front?" het gezin uit tot kern der natie: "Wanneer een gezin niet groeit, dan is de familie tot ondergang gedoemd en zal ze verdwijnen...Iedere propaganda voor geboortebepanking, ieder belaging van het huisgezin, zal verboden worden...Vaders van huisgezinnen en kostwinnaars moeten bij gelijke geschiktheid bij vacatures steeds den voorrang hebben."

De filosofie van Zwart Front is eenvoudig en duidelijk, de vrouw wordt gereduceerd tot baarmachine, tot steunpilaar voor de man. Arnold Meijer haalt fel uit tegen de vrouwenemancipatie die hij een produkt van de Franse revolutie noemt, het vrouwenkiesrecht karakteriseert hij als wanordelijk en onchristelijk. Door mannelijke arbeid te verrichten mislukt de vrouw in haar voornaamste taak van echtgenote, moeder en opvoedster. Volgens Zwart Front levert dit slechts vermande vrouwen op waartegenover steeds meer verwijfde mannen gesignaleerd worden. De situatie in Nederland achtte men verpest door tegennatuurlijke kinderbeperking die vrijelijk gepropageerd kon worden en de jeugd was verpest door pornografie. Kwelijk noemde Zwart Front het feit dat de vereniging Vrienden van de Sowjet-Unie vrijelijk propaganda mocht maken voor een van staatswege geregelde abortus.

De vrouwelijke sympathisanten van Zwart Front trachtten andere vrouwen van de Zwart Front zienswijze te overtuigen. Mevrouw Ras van den Eerenbeemt stelt in een artikel in Aristo (jrg.6,1936-37) dat leiden, regeren en heersen een mannenzaak zijn. Voor het regeringsapparaat van de nieuwe fascistestaat zal de hulp van vrouwen niet nodig zijn. Zij memoreert dat vrouwen eigenlijk geen echte leden van Zwart Front mogen zijn, "Ermeete sympathiseren, sympathisanten te heeten is ons genadiglijk toegestaan. Welnu onze natuurlijke neiging, ons verlangen is te kunnen dienen. Het vermogen, de geschiktheid om te dienen is ons ingeboren. De meisjes moeten onderwezen en opgevoed worden met als doel het vormen van goede dienstmaagden". Aldus mevrouw Ras van den Eerenbeemt op een gewestelijke landdag van Zwart Front in Nijmegen op tweede pinksterdag (1-6-1936) voor een gehoor van vrouwen. Zij verzorgde in die tijd ook een speciale vrouwenrubriek in het blad Zwart Front.

het Nationaal Vrouwen Front

Toen Zwart Front overging in Nationaal Front werd serieus geprobeerd een fascistische vrouwenorganisatie op te zetten. Op 15 april 1941 neemt mevrouw Bruynzeel-Verkade het op zich een organisatie op poten te zetten die zich het Nationaal Vrouwen Front (NVF) zal gaan noemen. Het doel van deze organisatie is het nationale bewustzijn der leden te ontwikkelen en deze te bezielen met een geest van nationale solidariteit en haar zodoende voor te bereiden op de juiste taak van verzorgster en opvoedster van de Dietsche jeugd en van de nationaal georiënteerde huisvrouw. Het NVF stond onder leiding van een algemeen secretaresse; daarboven echter stond natuurlijk de leider (Arnold Meijer). Hij had de bevoegdheid gewestelijke en plaatselijke secretaresses te benoemen. Op afdelingsniveau was het NVF verantwoording verschuldigd aan de plaatselijke afdelingsleider van Nationaal Front. De leuze van het vrouwenfront was "Vrij, vroom en vroed". De organisatie had (althans op papier) een groot aantal diensten. Zo was er een "sociale dienst" voor hulp aan grote gezinnen, voor oppas en hulp bij ziekte. Er was een "dienst van paraatheid" die zorgde voor koken, breien, naaien, verstellen en stoppen maar die ook aandacht zou moeten besteden aan "de schoone kunsten" zoals volksdansen, zang, toneel en gymnastiek. Daarnaast moest het NVF vooral propaganda maken voor Nationaal Front en meisjes opvoeden tot vrouwen die de gemeenschap dienen door hun gezinnen. Ook mogen de vrouwen ingezet worden bij financiële campagnes van de Nationaal Front beweging. De vrouwen worden ook goed genoeg bevonden om de aankleding te verzorgen van de plaatselijke "zwarte huizen" (waar de Fronters vergaderden). De meisjesafdeling van het NVF traint haar leden in bedden opmaken, koper poetsen, tafel dekken, schoenen poetsen en men brengt ze hygiëne bij. Maar ondanks het feit dat Arnold Meijer als persoon een grote aantrekkingskracht op vrouwen uitoefende, werden slechts weinig vrouwen actief in het NVF. Afdelingen kwamen nauwelijks van de grond evenmin als activiteiten. In 1941 waren er landelijk 352 leden. Oisterwijk nam daarvan een aanzienlijk gedeelte voor haar rekening; met 30 leden (8.5% van het totale ledental) was zij, op Breda na, de grootste afdeling.

Tot Offeren Bereid Oisterwijksche Fascisten

Op 3 juni 1941 bezoekt de leidster van het NVF, mevrouw Bruynzeel-Verkade, Oisterwijk en instaleert er een afdeling van het Vrouwenfront en op dezelfde dag wordt mevrouw van den Boogaard geïnstalleerd als afdelingsleidster. Het Oisterwijkse Nationale Vrouwen Front vergaderde in "De Vesting" in de Hoogstraat. Mevrouw Bruynzeel-Verkade schrijft: "Ik hoop dat onder harer leiding zich spoedig eenige werkgroepen zullen vormen. Begonnen zal worden met de propaganda-actie, een naaiwerkgroep en verder is er animo voor een kleutergroep wanneer er geschikte leidsters zijn te vinden". De geschiedenis van "vrouwen en fascisme" gaat in Oisterwijk echter verder terug. Reeds op 6-11-1935 wordt er door vrouwelijke Zwart Front leden uit Oisterwijk toestemming gevraagd aan Arnold

Meijer om een jonge meisjesclub op te zetten. De toestemming komt er en er wordt een club opgericht met 10 leden die de naam TOBOF gaat dragen : Tot Offeren Bereid Oisterwijsche Fascisten. TOBOF wil uit donaties van Zwart Front leden goederen kopen of oude goederen vermaken en die verdelen onder noodlijdende Zwart Fronters. Op 21 december 1935 werd het eerste resultaat zichtbaar: bloeses, japonnen, herenpantalons, luiers, hoedjes, dassen, sporthemden, winterjassen en zelfs sloopjes voor de kinderwagen. Er was ook een speciaal TOBOF strijdlied:

Op, gij meisjes en ook vrouwen
Die 't met 't fascisme meenen,
Steekt de handen uit de mouwen,
Helpt ons volk den nood te leenen
Voor het huisgezin dergenen
Die het beste met ons meenen.
Moeders, en ook jonge meisjes,
Steunt de mannen in den strijd.
Samen werken, samen geven
Is het doel waarvoor wij streven
En zoo willen wij voortaan
met de mannen opwaarts gaan.

Trouw aan onze Koninginne
Kameraden en vriendinnen
Wij willen de strijd beginnen.
Steunpilaar voor de mannen,
Zoo willen wij samenspannen.
Kom, ten strijde in den lande,
De toekomst ligt in onze macht.
Jeugd en bloeitijd van ons leven
Willen wij ten beste geven.
Steun der strijders, voor geen bonzen
maar voor de éénheid van Zwart Front.

Hoelang de naaikrans TOBOF is doorgestaan weten wij niet, wel duikt de naam plotseling in 1941 weer op. De TOBOF-naaikrans wil dan een Sint Nicolaas feest organiseren voor kinderen in "Het Wapen van Oisterwijk" en men vraagt toestemming bij de procureur-generaal in Den Bosch. De vergunning wordt verleend door het hoofd der politie (burgemeester Verwiel) maar er zijn wel een aantal voorwaarden aan verbonden. Ten eerste moet het café om elf uur gesloten worden voor publiek. Er mag verder geen verstoring der openbare orde plaatsvinden en als zodanig worden ook nationale- en volksliederen begrepen. Tenslotte mag men niet in strijd hadelen met de Verordening van de Commissaris Generaal voor de Veiligheid van 15 september 1941, betreffende de beperkte bewegingsvrijheid van Joden.

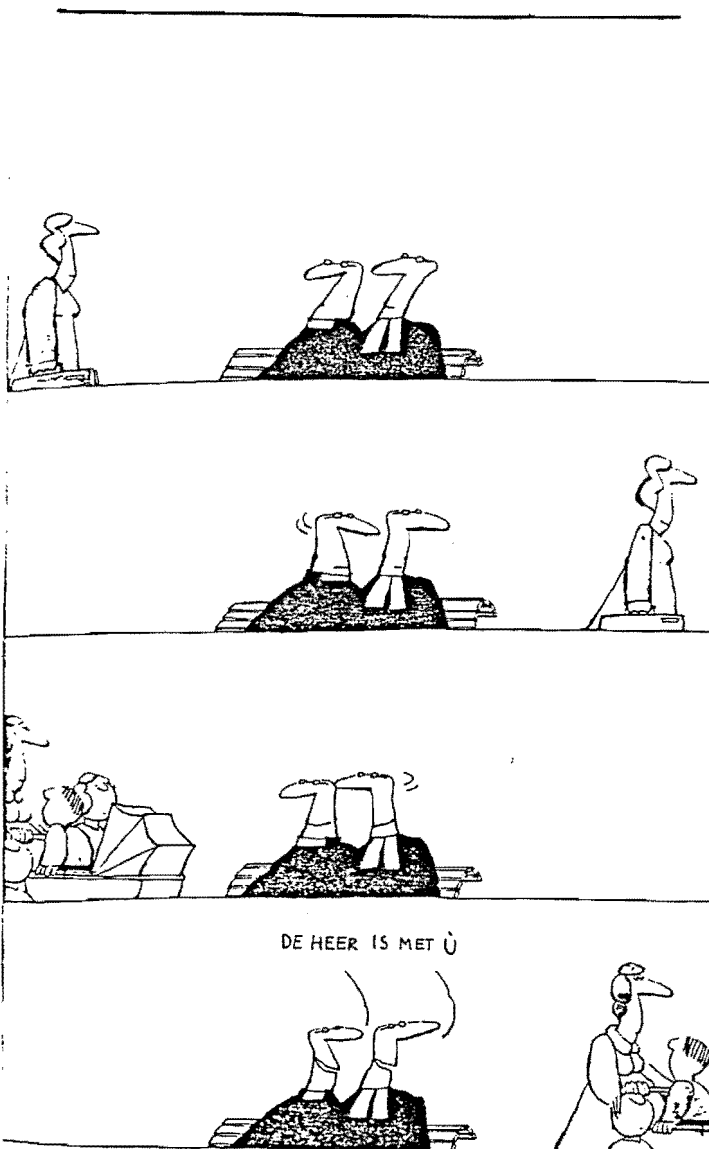
Waarschijnlijk vreesde men dat het Nationaal Front van het feest een politieke manifestatie zou maken omdat het juist in die periode Meijer moeilijk werd gemaakt om openbare vergaderingen te houden. De bezetter vond namelijk dat de ideeën van Nationaal Front niet helemaal strookten met de wensen van de nazi's. Het programma van het feest bevatte naast sinterklaasliedjes wel een "kleine demonstratie van het kleuterfront". Dat deze peuters echter reeds de politieke ideeën van Arnold Meijer zouden kunnen uitdragen lijkt ons onwaarschijnlijk.

de mislukking

Meijer zag de mislukking van de vrouwenorganisatie van Nationaal Front aankomen. In een laatste poging riep hij de afdelingsleidsters en werksters van het NVF bijeen in Oisterwijk op 19-10-1941. In zijn welkomswoord prees Meijer de vrouwen omdat zij meer begrip zouden hebben gehad dan de mannen in de kwestie rondom het legioen (Meijers plan om Nederlanders met de nazi's in de Sowjet Unie tegen de Russen te laten vechten).

"Hieruit volgt" zei Meijer "dat de vrouw beter de consequenties ziet waarover het gaat voor hare kinderen, die uiteindelijk de toekomst van Nederland zijn".

De fascistische vrouw moest volkomen onderdanig zijn aan de leider en aan haar gezin. Toch ging dit niet altijd op. In Roermond kwam het Vrouwenfront in conflict met de (mannelijke) afdelingsleider. Een meisje verwachtte een zesde kind van...haar vader. De afdelingsleider maande het Vrouwenfront de zaak te laten rusten omdat er gerechtelijk niets te bewijzen was. Mevrouw Bruynzeel-Verkade werd toen, voor het eerst, opstandig: "getuige van het meisje en 6 kinderen schijnt niet genoeg. Ik heb gezegd dat als men niet gauw inzag dat dit onhoudbare toestanden waren, de tijd spoedig daar zou zijn dat men het wetboek in een hoek zou gooien en zelf rechten met alle bezwaren van dien!". Maar het Nationaal Front eiste van de vrouwen totale discipline en onderschikking aan mannelijke leiders. Misschien was dit wel de ware reden dat het Nationale Vrouwenfront in een papierlawine bleef steken en nauwelijks aanhang kon verwerven.

"ACH HET IS MAAR EEN FABRIEKSMESKE"

Oisterwijkse werkende vrouwen 1915-1939

Vóór de industrialisatie had het gezin vooral een produktieve functie. Het gehele gezin droeg zijn steentje bij aan de vorming van het inkomen van de familie. De industrialisering had tot gevolg dat het gezin van een produktieve eenheid veranderde in een consumptieve eenheid: buiten de deur werd geld verdiend waarmee men zich in leven kon houden. Vrouwen konden de loonarbeid in onder toezicht van mannen. Het waren diezelfde mannen die in de fabrieken produkten vervaardigden die vroeger vrouwen thuis maakten. Ook kreeg de vrouw veel minder loon uitbetaald dan de man omdat ze, aldus werd geredeneerd, minder presteerde (ze was toch ongeschoold?) en thuis al door de man onderhouden werd.

Dankzij de opkomende industrie waren er in Oisterwijk nogal wat mogelijkheden voor vrouwen om te gaan werken. Ongehuwde vrouwen wel te verstaan. Gehuwde vrouwen dienden hun man te steunen en als opvoedster voor de kinderen te zorgen. Voor deze laatste groep was thuiswerk (bijvoorbeeld als stikster) de enige mogelijkheid wat extra te verdienen. In Oisterwijk waren ongehuwde vrouwen vooral werkzaam in de sigarenfabrieken, de schoenfabrieken en als dienstbodes. We zullen deze drie groepen achtereenvolgens behandelen. De vermelde persoonlijke ervaringen zijn door de Rooie Roepoeter via gesprekken met vrouwen verzameld.

Mr. Rusland en de Cigarillo's (rond 1920)

In de RRT van oktober '85 gingen we al uitgebreid in op de Oisterwijkse sigarenindustrie. Over vrouwen werd daarin nauwelijks gesproken. We zullen ons hier vooral bezighouden met de grootste fabriek de 'Huijkar' van directeur Hamers. Het volgende relaas speelt zich af rond 1920:

Op de fabriek werkten zo'n 400 mensen, verdeeld over een aantal zalen en gebouwen. Mannen en vrouwen werkten gescheiden. Alleen op de 'striepe-afdeling' werkten ook zo'n 5 à 10 vrouwen. Eigenlijk had je drie fabrieken: de 'plek'-fabriek waar 'joodje' Braatbaard de scepter zwaaide, de sigarenfabriek, geleid door Sjef Oud, en de cigarillo-fabriek. Deze laatste fabriek draaide volledig op vrouwen en werd geleid door Marie Verhoeven. Het bedrijf was gevestigd in het pand waar nu tandarts Croon zijn patiënten ontvangt (de Lind). Het meest opvallende was dat Hamers zelf nooit in de fabriek aanwezig was: "Hij was altijd op reis. Hamers zat vaak bij de tsaar van Rusland, hij werd dan ook Mr. Rusland genoemd."

In deze cigarillo-fabriek werkten ongeveer 45 meisjes, velen waren nog erg jong. "We waren nog snotneuzen, ik was 14 jaar toen ik begon." Marie was een jaar of tien ouder dan de meisjes en was erg goed voor het personeel. Iedereen gunde het haar dan ook dat zij voorgesneden 'snijsels' kreeg waardoor ze meer cigarillo's kon maken en uiteraard ook meer verdiende. Beginnende meisjes kregen f4,50 per week, raakte je geoefend en dacht je dat je er meer kon vervaardigen, dan ging je over op uitbetaling per geproduceerde cigarillo. "Zelf haalde ik wel 450 cigarillo's per dag, Marie Verhoeven kon er 1000." De sfeer in de fabriek onder de vrouwen was

erg goed en de sigarenmaaksters vonden dat ze erg vrij waren. De dagen waren lang: om 7.00 uur begon de dag die om 18.00 uur eindigde, er was 's middags een uur pauze. Voor de meeste meisjes zat er de dag nog niet op. Velen namen thuiswerk mee en werkten met de familie tot kwart voor elf. Van uitgebreid eten en slapen kwam niet veel terecht. Hierdoor kwamen nogal wat arbeiders te laat op de fabriek. Sjef Oud begreep de situatie van de sigarenmakers goed want hij was niet te beroerd om aan de deur te wachten tot de verlate arbeiders gearriveerd waren. Tijdens het werk praatten de mannen veel over politiek. Ook vrouwen waren bereid te strijden voor een rechtvaardigere samenleving met betere werkomstandigheden. Zo stond Mina Toemen (de vrouw van Frits van Dartel) regelmatig in het dorp met socialistische kranten onder haar arm. Ze had ook lef genoeg om de (katholieke) Kunstkring binnen te lopen om de 'pastoorsgezinden' war informatie aan te bieden. Uiteraard werd ze daar snel weggewerkt. Rond 1920 sloot de Huijkar plotseling. Aan de arbeiders en arbeidsters werd meegedeeld dat de sigaren Rusland niet meer in mochten, Hamers moest hierdoor zijn fabriek wel sluiten. "Iedereen stond plotseling op straat zonder iets te beuren. Later hoorden we dat het helemaal niet om Rusland ging maar om belastingen. Er moest toen 'tax' over de sigaren betaald gaan worden. Dit deed Hamers niet. Van de ene dag op de andere waren er thuis drie inkomens minder."

Vanaf die tijd ontstonden de kleine sigarenfabriekjes, denk aan Graft, De Bakker, Horvers en Paymans. Vaak waren het hele kleine bedrijfjes met 3 tot 5 arbeiders. Zij wisten echter niets van de belastingen. Later werden alle sigarenmakers door de taxinners te grazen genomen. Zij dachten immers dat Rusland de oorzaak van de fabrieksstop geweest was.

Toeters en kwartjes (jaren '30)

Al halverwege de 18de eeuw werd er vanuit Holland geklaagd over de concurrentie van de Brabantse schoenen. De schoenen waren namelijk veel goedkoper. Ook de leerindustrie kon in Midden-Brabant goed ontwikkeld worden: er waren kleine zachtstromende riviertjes (denk aan de Voorste en Achterste Stroom) waarin de looiers huiden spanden om ze te laten weken en spoelen. Nu nog zien we looiershuisjes aan de Vloeiweg (waar tot voor 15 jaar de Leye nog liep).

De schoenindustrie concentreerde zich in Midden-Brabant (Loon op Zand, Kaatsheuvel, Waalwijk, Oisterwijk). Het werk werd slecht betaald en de mannelijke en vrouwelijke thuiswerkers werden door de patroons ronduit beroerd behandeld. Al in 1875 was er in Oisterwijk een gedwongen winkelnering. De schoenmakers waren verplicht een groot gedeelte van hun inkomen bij de patroons achter te laten in ruil voor winkelwaren die de patroon aanbood. Voor veel patroons was dit zo lucratief dat prijzen veel 'vrije' winkels veel scheelden. Oisterwijkse schoenmakers betaaldengemiddeld 12% meer! Vreemd is het dan ook niet dat de Oisterwijkse schoenmakers erom

bekend stonden nogal wat geld om te zetten in je-never.

Rond 1900 trachtten de schoenmakers in Oisterwijk een vakvereniging op te zetten om hun eisen tot verbeteringen kracht bij te zetten. Op de oprichtingsvergadering meldden zich direct 80 schoenmakers. De Oisterwijkse patroons en pastoor werkten volgens 'De Lederbewerker' (bondsorgaan) aan de ondergang van de jonge bond:

"Met vereende krachten werd er gewerkt om de vereeniging de kop in te drukken." De patroons dreigden met ontslag of met slechter werk en de priesters riepen op tot boycot van vergaderingen en bijeenkomsten. Van de onafhankelijke bond bleef niet veel meer over en de pastoor maakte hier, volgens Jos van Meeuwen ('Zo rood als de roodste socialist', katholieke vakbondsstrijd in de schoen- en lederindustrie), dankbaar gebruik van en richtte zijn eigen RK-bond op.

In 1909 was er ook een RK-meisjes bond voor lederbewerksters in Oisterwijk. Vrouwen hielden zich hoofdzakelijk bezig met het stikken, lijmen en inpakken. Alle katholieke organisaties hadden het motto: 'Geen gehuwde vrouwen in de fabriek'. In de magere jaren '30 werd door de RKSP'er en corporatist Romme een wetsvoorstel ingediend om werk voor gehuwde vrouwen zelfs te verbieden. Ook onder Oisterwijkse vrouwen sloeg dit sexistisch denkbeeld aan en enkelen formeerden de fascistische 'krans' TOBOF (meer hierover elders in deze RRT). De schoen- en lederindustrie had zwaar te lijden onder de crisis, voor vrouwen betekende deze tijd een dubbele belasting. Laten we eens een kijkje nemen in de schoenfabriek van Roosen-De Bakker.

Konden de vrouwen in de 'Huifkar' nog wel een potje breken (vijftien jaar eerder), in de schoenfabriek was het afzien:

"Als de toeter ging en je stond nog met je voet op de trap om naar binnen te gaan, dan smeedt de chef, Jan Roosen, de deur voor je neus dicht en liet je een half uur buiten staan. Zo stonden we in de winter dan een half uur in de kou. We kregen dan een kwartje loonaf trek of moesten een half uur nawerken." De werkdagen waren lang (dagelijks van 7.00 uur tot 18.00 uur en op zaterdag tot 13.00 uur) en de betaling was ronduit slecht, zeker voor meisjes. Zij die begonnen verdienden f2,50 per week en per jaar steeds iets meer. Binnen werd er doodstil gewerkt en praten was verboden. Boven de inpaktafels uit torende de opzichter, Huub Verhoof, die daar vandaan iedereen in de gaten kon houden. "Zei er iemand wat, dan wees hij naar je en riep 'Kwartje boete!' Ook als je zong kostte het geld. Verhoof had een groot boek waarin hij alle boetes opschreef. Het resultaat vond je in je loonzakje terug. Dat kon nogal wat schelen."

De schoenproductie verliep in de fabriek van beneden naar boven: beneden werkten de stanzers, zwikkers en snijders, in de middenzaal werkten voornamelijk vrouwen, zij verichtten stikwerk en boven werden de schoenen ingepakt. De vrouwen moesten alle karweitjes accepteren. Zo niet: boete! "Wij moesten ook de toiletten schoonmaken. Zowel de heren- als damestoiletten, soms waren ze zo vreselijk smerig. Het waren altijd vrouwen die de klos waren, mannen hoefden

De schoenfabriek Tim Tur in Kralwijk was één van de grotere. Op de voorgrond de stiksters. (foto: Gemeentearchief Kralwijk.)

toen nog niet te werken, ja alleen in de fabriek dan." Alle 'Roosens' waren chefs. Ze werkten ook en liepen in stofjassen rond, net als de arbeiders. Er was een grote glazen wand waardoor ze de werkvloer goed in de gaten konden houden. Had moeder Roosen iemand nodig voor huishoudelijke karweitjes, dan plukte een zoon van haar een meisje uit de groep die naar moeder gestuurd werd.

De jaren '30 kenden nauwelijks verzet: men was te zeer bevreesd voor zijn of haar baantje. De bazen profiteerden hiervan door minder in de loonzakjes te stoppen. De bonden maakten hier echter werk van en zo kon het dat Roosen eind dertiger jaren nog achterstallig geld moest terugbetalen. Woedend sprak hij de arbeiders toe dat diegenen die het zouden wagen om het geld op te halen ontslagen zouden worden. "Onze vader was bij de bond en stuurde me naar het gebouw van de werkliedenbond aan het Kerkeind om het geld op te halen. Acht dagen later had ik ontslag. Later mocht ik wel weer terugkomen. Het ontslag werd nooit mondeling meegedeeld; dat stopten ze in het loonzakje. In slappe tijden maakte iedereen het builtje dan ook zenuwachtig open: Zou ik erbij zitten?"

Slechtbetaalde status

Voor veel meisjes was het in dienst gaan bij een 'mevrouw' een mooie manier om geld te verdienen. Je moest allerlei huishoudelijk werk opknappen en voor de kinderen zorgen. Ook hier gold de regel: was je getrouwd, dan ophouden met werken.

De werkervaringen waren zeer wisselend. Sommigen waren uitstekend af: "Ik kreeg goed betaald, wel f5,- per week. Ik was met f2,- begonnen." Er waren ook die veel slechter af waren. Zo gaat het verhaal van een meisje rond dat met haar 'mevrouw' warm mee mocht eten. Voor haar lag er op de kachel een oude boterham met appelmoes ertussen! Die kon dienen als 'warm' eten. Natuurlijk waren er ook vrouwen die veel toegeeflijker waren met de meisjes: "Ik was een meisje van 16 en kon niets want ik had sigaren gemaakt. Ik mocht toen van haar naar de huishoudschool die net geopend was."

Het waren niet alleen 'mevrouwen' die de dienstbodes onder hun hoede hadden. Ook de betergesitueerde 'professionals' als artsen en notarissen hadden meisjes in dienst. Bijzonder tragisch is het 'geval-Bloemink' te noemen. De huisarts Bloemink had zijn ambt op 'smerige' wijze misbruikt. Zijn handtastelijkheden met vrouwelijke patiënten en de verkrachting van zijn dienstbode betekende het ontslag van de Oisterwijkse arts in 1926 en een veroordeling tot gevangenisstraf.

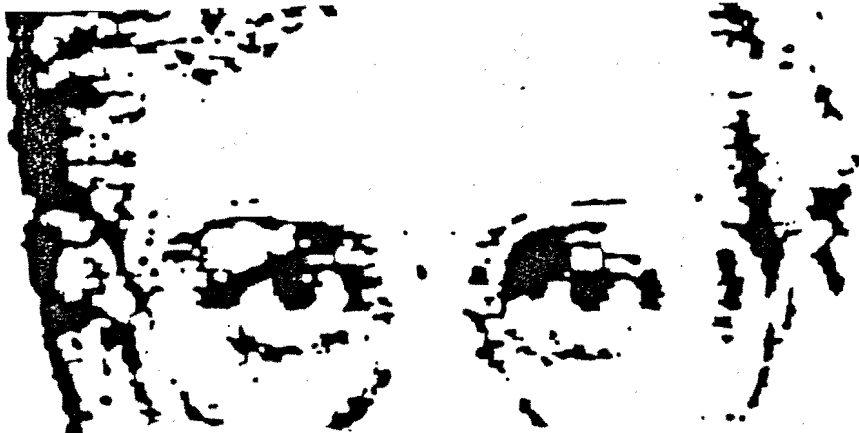
Ondanks de slechte betaling stonden de dienstbodes aanzienlijk hoger in aanzien dan de fabrieksmeisjes. "Van ons werd gezegd: Ach, het is maar een fabrieksmeisje." Veel ouders kozen echter toch voor fabrieken om er hun dochters heen te sturen omdat er dan meer geld binnenkwam.

De tachtiger jaren hebben nog geen 'fantastische positie verbetering' voor de vrouw meegevoerd. Er is eerder sprake van achteruitgang. Ook nu maakt de Romme-theorie in sommige conservatieve kringen weer zijn come-back: de vrouw terug naar de keuken! Nog steeds zijn vrouwen de eerste categorie die lijdt onder het nijpende banentekort. Was het niet Ivan Illich die onlangs aantoonde dat ondanks vrouwenstrijd het sexisme kwantitatief en kwalitatief is toegenomen? Hij constateert dat onze economie an sich sexistisch is. Er is nog een hele weg te gaan.

HET WRANG VERVOLG OP DE 1 NOVEMBER - BESLISSING

Op 1 november j.l. werd door de rechtse Nederlandse regering het rakettenbesluit er doorheen gedrukt. Uiteraard hadden we niet anders verwacht! Maar de on-sportieve, of liever walgelijke wijze waarop dit muisje een staartje kreeg doet deze regering nog lager zinken dan mogelijk geacht werd. Al vòòr de beslissing tot plaatsing waarschuwde CDA-aanvoerder De Vries de vredesbeweging het komende besluit te eerbiedigen en zich neer te leggen bij welke beslissing dan ook. Dit gebeurde uiteraard niet. Enkele kamerleden waaronder een sociaal-democraat en enkele pacifisten, riepden samen met anderen op tot burgerlijke ongehoorzaamheid. Nu lijkt ons burgerlijke ongehoorzaamheid een persoonlijke zaak (zonder ons daarmee op dezelfde lijn te plaatsen van de katholieke bisschoppen) maar de gehele lafheid waarmee hierop gereageerd werd is niet anders dan stuitend te noemen. De PvdA'er Van den Berg sprak alsof er heiligschennis gepleegd werd en kon wel janken omdat de "parlementaire democratie geweld aangedaan werd". Nooit bemoeit een bevolking zich met de bezigheden des kabinetts, nooit roert men zich als oplichters als Gijs van Aardenne, drs. Schwietert of helicopterman De Vries, die lak hebben aan elk democratisch beginsel. Eindelijk slaagden de gemeenschappelijke vredesbewegingen, radicaal en niet-radicaal, erin een bevolking te mobiliseren. Sinds lang bemoeide men zich actief met die waanzinnige wapenwedloop. Pas nu zou 'onze' democratie op haar waarde getoetst kunnen worden. Maar nog steeds blijkt zij een wassen neus en nog steeds geldt het recht van de sterkste, van de meest biedende. Harry van den Berg doet er beter aan zijn mond te houden en de straat op te gaan. Maar voor het kabinet is het nog niet genoeg: enkele weken terug werd een laffe inval gedaan bij AMOK, het Anti-Militaristische Onderzoeks Kollektief in Utrecht. AMOK beheert een archief over militaristische ontwikkelingen in de wereld. Deze inval toont duidelijk het beleid van de regering nà het 1 november besluit. De vredesbeweging en de anti-militaristische beweging worden structureel gecriminaliseerd. Men had verwacht de stukken te vinden die Onkruid destijds openbaar maakte (over de CID-inlichtingendiensten). Die werden niet aangetroffen en de gearresteerde Roger V. moest worden vrij gelaten. Het kan nog tijden duren voordat AMOK haar archief terug heeft. IKV en Pax Christi hebben inmiddels ook hun afkeer duidelijk laten blijken en gaven te kennen dat het werk van de vredesbewegingen steeds meer belemmerd gaat worden. Het mag duidelijk zijn dat we er nog lang niet zijn en dat de vredes- en anti-militaristische bewegingen de komende tijd hun handen vol krijgen aan dit kabinet (en waarschijnlijk het volgende). Het is daarom van belang dat we actief blijven en niet de moed opgeven na deze raketten-lobby. Ook in Oisterwijk is er werk genoeg voor de vredesbeweging en wie zich net zo pissig voelt als ons kan uiteraard de RRT ondersteunen door of abonnee te worden of actief medewerker, want de RRT blijft in ieder geval in oppositie tegen de NAVO-kliek in de regering.

'RAP VAN TONG, EEN BREDE RUG, EN GEEN LANGE TENEN'

Een gesprek met Greet Ermen

"Ik ben geen echte feministe, maar ik vind wel dat vrouwen onvoldoende hun bezigheden politiek vertalen. Vrouwen weten vaak geen keuzes te maken. Ik vind dat vrouwen zich niet bij hun situatie neer moeten leggen, ze moeten niet zo snel de schuld bij 'de maatschappij' leggen. Van die maatschappij heb je zelf deel uit, dus voor een deel heb je het zelf in de hand hoe er over te denken wordt."

Greet Ermen, Oisterwijkse eerste vrouwelijke wethouder nam vorige maand de tijd voor een gesprek met de Rooie Roeptoeter. Ze vertelt hoe ze begin jaren '70 actief werd voor de Partij van de Arbeid. "Wetgeving eigenlijk vanzelf, dat ik in de politiek terecht kwam. Ik was actief in verschillende verenigingen, waarvoor ik op een gegeven moment gevraagd werd in het bestuur te zitten. Van daaruit is het begonnen. Toen ik de politiek inging stond ik voor een moeilijk dilemma, namelijk of ik voor de PSP of voor de PvdA zou kiezen. Ik ben PSP stemmer geweest, met name omdat ik tegen alles ben wat met oorlog te maken heeft. Ik stem dus ook altijd tegen alle defensie-begrotingen. Maar ik ben een zeer praktisch mens, en ik zag in dat een grote partij meer bestuurlijke mogelijkheden biedt, meer inhoudelijkheid en meer betrokkenheid in haar werkwijze. Binnen mijn kennissenkring waren er dan ook mensen die wat moeite hadden met mijn keus voor de PvdA, goede vrienden waar ik sindsdien nooit meer over de vloer ben geweest."

In 1980 werd Greet gekozen tot lid van de Eerste Kamer, waar ze onder andere verantwoordelijk is voor welzijn, bejaardenzorg, en oorlogs-slachtoffers. Ze is voorzitter van de commissie Welzijn en Volksgezondheid en heeft zitting in de commissie voor Nederlands-Antilliaanse zaken. In het Oisterwijkse college van B & W heeft ze welzijn, onderwijs, cultuur, volksgezondheid, sport en recreatie, en personeelsbeleid in haar portefeuille.

"Dat ik als vrouw de politiek inging werd in mijn familiekring gewoon geaccepteerd. Ik ben eerst PvdA'er, dan vrouw. Mijn moeder stemde van ouds SDAP, en mijn tante was erg actief voor de SDAP in Eindhoven, dus zij keken er niet zo van op. Ik heb vanaf mijn vijftiende altijd gewerkt om brood op de plank te krijgen. Langetijd heb ik een typisch

vrouwelijk beroep beoefend, dat van secretaresse. Maar vanwege mijn organisatorische capaciteiten ben ik als directie secretaresse en in verschillende besturen betrokken geraakt bij planning, begrotingen, enzovoort, en dat heb ik toen tot mijn vak gemaakt. Ik heb me snel leren handhaven in die mannenwereld. Vrouwen moeten tien keer meer presteren dan mannen in dezelfde situatie; om het als vrouw uit te houden in de politiek moet je een brede rug hebben, je moet rap van tong zijn, en geen lange tenen hebben. Je moet er wel tegen kunnen, hoor, de manier waarop vrouwen behandeld worden, en die denigrerende opmerkingen. Ik word serieus genomen omdat ik inhoudelijk, snel en primair reageer, de zaken goed op een rijtje kan zetten. Vrouwen zijn erg zakelijk, tegelijkertijd meer maatschappelijk bezig dan mannen, die zijn veel minder 'to the point' dan vrouwen, ze kunnen ontzettend lullen zonder iets werkelijk nieuws te vertellen. Het is niet zo'n wonder dat veel vrouwen de door mannen bedreven politiek saai vinden."

Volgens Greet was haar intrede in B & W in 1982 ver-gemakkelijkt omdat zij de andere wethouders al persoonlijk kende. "De andere wethouders hadden er niet zo een moeite mee dat Greet Ermen erbij kwam, maar hadden meer moeite met het feit dat ze met een PvdA'er (en ook nog een vrouw) moesten samenwerken. B & W is een 'hervorming' ondergaan omdat er zowel een nieuwe burgemeester als een nieuwe wethouder bij was gekomen. B & W moest opnieuw aanleren hoe met elkaar om te gaan." Kennelijk was die les niet voor iedereen even makkelijk. In het boek 'Vrouwen en het binnenhof' (Kamerbreed Vrouwen Overleg, den Haag 1985) vertelt Greet dat CDA-wethouder Jan Wolfs in het begin de gewoonte had haar als 'vrouwje' aan te spreken, tot zij hem daarop attent maakte.

"De Oisterwijkse PvdA is erg vrouwvriendelijk; ze heeft een lange traditie van vrouwen in het bestuur. De Rooie Vrouwen groep functioneert daarom ook slecht in Oisterwijk als het nodig is steken we gewoon heel spontaan de koppen bij elkaar." Greet vindt dat er wel veel moet veranderen aan de mentaliteit van veel vrouwen: "Misschien was het vroeger wel zo dat vrouwen onwetend werden gehouden. Daar komt gelukkig verandering in, maar veel te veel vrouwen kiezen nog voor onwetendheid." In 'Vrouwen en het binnenhof' verwoordt ze het zo: "Vrouwen zouden die angst om over politiek te denken en er aan mee te doen eens moeten afleggen (...) want het is toch verrekke gemakkelijk, hé, om als vrouw thuis te blijven."

Een rubriek over de randverschijnselen rond een bepaald sportgebeuren. Niet alleen de sport maar ook het gevolg zal het publiek moeten vreten.

HET ONTSTAAN VAN TENNIS

In Australië heeft onlangs een toernooi plaatsgevonden dat tot de sterkste van de wereld wordt gerekend. De overige drie zijn die van Parijs (Roland Garos), New York (Forest Hills) en Londen (Wimbledon). Het meest tot de verbeelding spreekt het kampioenschap van Wimbledon met haar oude traditie. Dit oudste toernooi werd in 1877 voor de eerste keer georganiseerd met een aantal nieuwe spelbepalingen. Scheidsrechter Henry Jones bedacht een revolutionair scoresysteem en veranderde de vorm van een zandloper in een rechthoekig veld, zoals nog bestaat.

Het spel werd in 1873 geïntroduceerd door majoor Walker C. Wingfield, op een tuinfeest in het plaatsje Nantelwyd (Wales). Hij was teruggekeerd uit India met een grote doos onder zijn arm. In de doos bevonden zich een net, gladde rubber ballen, vier besnaarde planken en palen om het veld te markeren. Het spel heette 'Sphairistike' en leek het meest op wat wij nu onder tennis verstaan. Een balspel dat invloed heeft gehad is het Franse kaartspel 'jeu de paume'. In eerste instantie werd dat gespeeld met een op de hand vastgebonden plankje, waaruit zich het racket ontwikkelde. Bij de opslag riep men 'tenez' (pak aan), waaruit het woord tennis werd geboren. Het spel zelf leek meer op squash en werd bij voorkeur tegen hoge muren gespeeld.

De adel was de grote propagandist van dit spel, terwijl de kerk een verbod ervan wilde voor het 'mindere volk', dat tijdens het spelen tegen kerkmuren het kerkvolk zou choqueren door hun taalgebruik. Nog steeds wordt tennis vrijwel uitsluitend bedreven door een select gezelschap. Zo is er in Oosterwijk TECO en SlaRaak voor respectievelijk de 'upper' en 'upper middle class'.

In de literatuur vindt men de oudste aanwijzing inzake tennis in het toneelstuk 'King Henry the Fifth' van Shakespeare. In het stuk brengt de gezant van Frankrijk een geschenk mee voor Hendrik: tennisballen. Van Henry VII is bekend dat hij een fanatiek tennisser was en Henry VIII liet zelfs een overdekte tennisbaan bouwen.

De populariteit van tennis overvleugelde die van criket. Britse emigranten namen het spel mee naar Australië, Indië en Afrika. Vele criket clubs ruimden een plaatsje in voor tennis. Zo ook op Wimbledon waar toen de All England Croquet and Lawn Tennis Club actief was. Om het toernooi te organiseren werden de spelregels vastgelegd. Spelers werden niet geplaatst, zoals nu gebeurd, en tegenstanders werden door loting gekozen. Het net hing toen bij de palen op 1 meter 52 en op 99 cm. in het midden, in plaats van de nu voorgeschreven 1 meter 07 cm. Serveren gebeurde onderhands en men mocht de bal al retourneren voordat deze het net gepasseerd was met alle daarbij behorende klauterpartijen in het net.

De eerste kampioen van Wimbledon was Gore, dankzij zijn grote reikwijdte, maar het jaar daarop verloor hij in de finale van Hadow, die de lob introduceerde tegen het intimiderende aanvalspel aan het net. In de jaren '80 brachten de gebroeders Ernest en William Renshaw het tennis hoger op in techniek en tactiek. De smash en bovenhandse opslag werden een geducht wapen. Zeven maal won William het heren enkelspel en evenveel keer samen met zijn broer het herendubbelspel. Door de aantrekkingskracht van tennis als kijksport op deze manier, waaide de sport uit Londen over naar Amerika en Australië. Precies 100 jaar geleden raakte ook Nederland in de ban.

GELOOF JE
DAT BLOEMEN
ECHT VAN
MENSEN
HOUDEN?

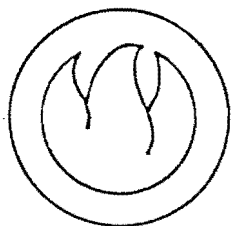

BEN JE GEK

HET GAAT
ZE
ALLEEN MAAR
OM
SEX

BERICHTEN

Vuurdoop

Centrum voor actie en bezinning

SKO

ANTI-RACISME SCHOLING

Half januari start de scholing: "racisme, wat doen we eraan". Deze scholing heeft de bedoeling om meer duidelijkheid te krijgen over racisme, en om alert te kunnen reageren in moeilijke situaties. De scholing is in eerste instantie bedoeld voor diegenen die in hun dagelijkse bezigheden regelmatig tegen racisme en discriminatie aanlopen. Uiteraard zijn ook anderen welkom. Het initiatief is genomen door de stichting Vuurdoop. De scholing zal eens in de twee weken plaatsvinden, op donderdagavond. De scholing "racisme, wat doen we eraan" heeft de bedoeling om er eerst met elkaar achter te komen wat het verschil is tussen racisme, discriminatie of vooroordelen. Ook zal er kort worden gekeken naar de achtergronden hiervan en de manier waarop racisme is opgenomen in politieke partijen.

Op de tweede plaats zal er gekeken worden op welke manieren wij in aanraking komen met vormen van racisme en discriminatie, en welke gevoelens dit bij ons oproept.

Op de derde plaats wordt het belangrijk gevonden om te kijken in hoeverre wij bij onszelf vooroordelen tegenkomen, misschien zelfs wel zonder dat we ons daarvan bewust zijn.

En tenslotte, en niet op de laatste plaats, zal er tijdens de scholing gezocht worden naar manieren van reageren in situaties waarin we stuiten op racisme en/of vooroordelen.

De scholing is een initiatief van de stichting Vuurdoop, met medewerking van de wereldwinkel, de Raad van Kerken, de Stichting Buitenlandse Werknemers Midden-Brabant, het Centrum voor Ontwikkelingssamenwerking, de Gemeentelijke Werkgroep Onderwijs tegen Fascisme en de Werkgroep Anti-Fascisme Mollerinstituut.

De scholing beslaat acht bijeenkomsten. Er zit een duidelijke opbouw in, dus het is de bedoeling dat je je voor het geheel inschrijft. De bijeenkomsten vallen op donderdagavond, eens in de twee weken. De data zijn: 9 januari, 23 januari, 6 februari, 20 februari, 6 maart, 20 maart, 3 april en 17 april. De avonden duren van 20.00u tot 22.00u.

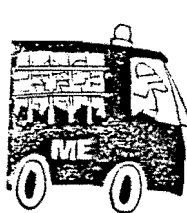
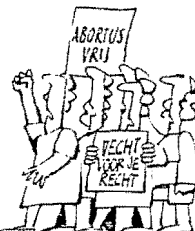
De totale kosten van de scholing zijn f15,-. Hierbij zijn koffie of thee inbegrepen. De plaats van handeling is de "Vuurdoop", Bisschop Zwijssenstraat 17, Tilburg.

Je kunt je voor deze scholing opgeven door te bellen (tijdens kantooruren) naar de Vuurdoop, 013-421982. Dit nummer geldt ook indien je nadere informatie wilt. Opgeven wel graag zo snel mogelijk.

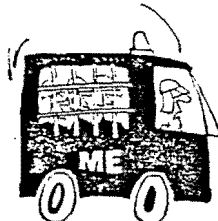
Het laatste nummer van de krant van het "Scholieren Komitee Oosterwijk" is weer beslist de moeite waard.

Het nummer bevat o.a. een overdruk van een interview met de moordenaar van Kerwin, gedichten, ervaringen van een Turkse jongen in Oosterwijk, een boekbespreking, muzikale tips, en het laatste nieuws van het jongerencomité "Kom niet aan mijn makkers".

Het blad van het SKO is te verkrijgen bij:
SKO
postbus 96
Oosterwijk

DE MEIDEN KUNNEN
NET EENS VECHTEN!

TOETERREDACTIECOLLECTIEFDEROOIEROEPTOETERREDACTIECOLLECTIEF
REDACTIECOLLECTIEF DE ROOIE ROEPTOETER

zoekt wegens snelle groei op korte termijn

REDACTEUR/TRICE

van hem of haar wordt verwacht

- verwantschap met politieke ideeën CPN-PPR-PSP
- bereidheid om ook in de avonduren te werken
- medeverantwoordelijkheid voor het redactionele beleid
- enige redactionele vaardigheid (strekt tot aanbeveling)

MEDEWERKER/STER LAY OUT

van hem of haar wordt verwacht

- affiniteit met een typemachine
- het beheersen van copieertechnieken
- creatieve inbreng
- het goed kunnen hanteren van schaar en Pritt-stift

Wij bieden

- kameraadschappelijke werksfeer
- onregelmatige werktijden
- geen zwart geld

Reacties richten aan sollicitatiecommissie RRT
Postbus 340 AH Oosterwijk o/v "vacature"

TOETERREDACTIECOLLECTIEFDEROOIEROEPTOETERREDACTIECOLLECTIEF

UITROEIEN DAT TUIG,
DAT ONZE VOLKSKRACHT
ONDERMUNT...! ROOIEN,
ABORTUSPLEGERS, INTE-
LEKTUELEN, FLIKKERS,
DRUGSCHUIVERS...
EN NOU NOEM IK
OM TE BEGİNNE
NOG MAAR
EEN SOORT

LEESTIPS EN ADRESSEN

Slechts een fractie van boeken, tijdschriften en adressen op feministisch gebied is hier opgenomen. Voor een veel uitgebreider overzicht verwijzen we naar: "LOVER", een literatuur-overzicht voor de vrouwenbeweging, Keizersgracht 10 Amsterdam.

Literatuur:

LA DEUXIEME SEXE: over de sexuele, sociale, psychologische en intellectuele situatie van de vrouw van de oudheid tot nu. (Simone de Beauvoir).

MET KRAMP IN DE ZIEL: analyse van de rampzalige invloed die de, door de kerk en burgerlijk milieu eensgezind uitgedragen, nadruk op alleen het geestelijke leven, juist op meisjes en vrouwen heeft. (Simone de Beauvoir, Goossens, Hilversum 1981).

DE GESCHIEDENIS VAN DE VROUWEN TOEKOMST: overzicht van historische ontwikkelingen in West Europa en de Verenigde Staten bekeken vanuit de visie dat vrouwen alsmat machtelozer zijn gemaakt. (Anneke van Baalen en Marijke Ekelschot, De Bonte Was, Amsterdam, 1980).

TEGENNATUURLIJK: filosofisch en politieke essays van twee radicale feministen. (Anneke van Baalen en Marijke Ekelschot, De Bonte Was, Amsterdam, 1985).

GESCHIEDENIS VAN DE ABORTUS IN NEDERLAND: abortus en de daarmee samenhangende wetgeving in Nederland van 1600 tot 1979. (Jan de Bruijn, Van Gennep, Amsterdam, 1979).

THE STONE ANGEL: het verhaal van een bejaarde vrouw die zich tegen haar steeds groeiende afhankelijkheid verzet. (Margaret Laurence, McClelland and Stewart, Toronto, 1964).

DE MINNAAR: exotische relatie tussen een Chinees en een klein meisje. autobiografisch. (Marguerite Duras, Arbeiderspers, Amsterdam, 1985).

LOUISE MICHEL, ENGEL IN HET HARNAS: twee hoorspelen en inleiding over een vrouw uit de Parijse Commune die nog altijd als een lichtend voorbeeld van strijdbaarheid geldt. (Theun de Vries, Van Gennep, Amsterdam, 1984).

AYSSEL EN ANDEREN: Turkse vrouwen in Nederland. (Papatya Nalbaltoglu, Sara, Amsterdam).

LIEFDE VAN WERKBIJEN: over het belang van de persoonlijke verhoudingen in een revolutionaire maatschappij, en met name de positie van vrouwen. (Aleksandra Kollontaj,).

WAT IS FEMINISME: een heldere beknopte uitleg van wat feminisme is en de verschillende stromingen die er bestaan. (Anja Meulenbelt).

VROUWEN EN FASCISME: een analyse van de achtergronden van vrouwelijke ondersteuning van het fascisme. (Maria Macciocchi).

Periodieken:

OPZIJ, Postbus 1311, 1000 BH Amsterdam.

VROUWEN, Nieuwe Herengracht 95, 1011 RX Amsterdam.

KWAMEID (tijdschrift voor meiden), Da Costastraat 137 (1), 1053 ZM Amsterdam.

VROUWENAGENDA, Sara, Keizersgracht 231, 1016 DV Amsterdam

Adressen:

PPR-vrouwen, Postbus 8023, 3301 CA Dordrecht

PSP-vrouwen, tel. 080-781068

CPN-vrouwen, Hoogte Kadijk 145, 1018 BH Amsterdam

NEE DEZE TOETER PAST
MIJ NIET

Ik neem de Rooie Roep-toeter
Steunabonnement minimaal
f 5,- op giro 5264985
t.n.v. werkgroep cpn. ppr. psp
te Oosterwijk

